

- ETNA -

Prvi elektronski časopis za satiru

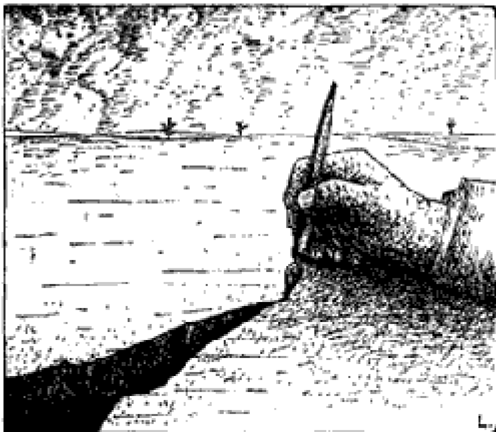
aforizmi, poezija, proza, epigrami, prikazi, karikature

Beograd, 01. avgust, 2001. Broj 4. Godina I

ETNA | Naslovna | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14

Danas se jedino dele narodi čija je inteligencija na nivou ameba.

Rade Jovanović

- Sudbina nam je okrenula leđa
jer nije htela da gleda smrti u oči!
- Plašim se smrti,
jer nikada nisam umro.
- Čim se prisloni pištolj na čelo,
glava je već hladna.
- Plitko zakopani leševi
nikada ne mogu da se prime.

Vladan Sokić

- Od mene nikada neće postati heroj.
Ja pri svakom skoku otvorim padobran.
- Ima onih koji žive od stare slave.
Samo oni su već odavno mrtvi.
- Ja i žena od oružja nemamo ništa,
ali za decu mora da bude!
- Nije važno što nemate para za lekove, važno je samo da vas zdravlje služi!
- Od kako sam umro,
sve više ličim na pokojnog oca.

Ninus Nestorović

- Umetnički doživljaj bio bi veći
da je protagonista naše drame
stradao u prvom činu.

Ilija Marković

- Mi naš otpad recikliramo
i opet vraćamo u politiku!

Rajko Teovanović

- Kada je pripucalo sa svih strana,
nismo znali da li da budemo heroji
ili kukavice!
- Da bismo kavez oslobodili -
ušli smo unutra.
- Istina o nama ne može prodreti u svet, jer oni lažu skoro kao mi.
- Naš problem je što smo opkoljeni spolja, a ograničeni iznutra!
- Mi padamo s velike visine,
zato imamo sjajno prolazno vreme!
- Uzrok smrti? Život.

Rastko Zakić

- Mi znamo šta nam valja raditi.
Zato smo i obustavili rad.
- Sada živimo životom dostojnim čoveka. Iz kamenog doba.
- Otkad je svanulo,
plaše se i svoje senke.
- Ako je zavesa gvozdena,
onda možete misliti o kakvoj se predstavi radi?!
- Prvi korak je najteži.
Posle se gazi sve pred sobom.

Aleksandar Čotrić

- Svet je saznao za nas
tek kad smo počeli da nestajemo!
- Narod će ostvariti svoje snove,
samo ga opet treba uspavati!

Radmilo Micković

**Još nismo spremni za normalan život,
bar ne u ovoj fazi lečenja.**

Ninus Nestorović

Crne misli

Greškom je zakucan sanduk sa ožalošćenim!

U ovoj zemlji žive još samo oni koji su van zemlje.

Jedva sam izvukao živu glavu.
Za telo ne smem ni da pitam!

Uzalud davljenik maše rukama po površini
jer tu uvek ima nešto dublje.

Demonstracije su uspešno razbijene.
Na ulicama je ostala srča od naroda.

Vođa ponekad pregazi i najbliže saradnike. To i jesu ljudi na koje se uvek može osloniti.

Oni su srušili naše kuće, mi smo razorili njihove. Praktično, stvorili smo uslove da raščistimo među sobom.

Gorak život! - poruči aperitiv smrt.

A prvi nezvanični rezultati naših razgovora u četiri oka govore da ćemo imati dva slepca više.

Postoji odlučna rešenost
da Srbi dotraju u svojim zahtevima.

Mobilizacija omogućava građanima
da daju svoje živote za otadžbinu
čak i onda kada nisu naročito patriotski raspoloženi.

Ako ovo ne možeš danas da preživiš
ostavi to za sutra!

I odlete mu glava.
Prevagnulo joj mišljenje.

Obrada osumnjičenog dokazuje da on nije kriv ali je nastavljena jer istražni organi više vole da čuju i drugačije mišljenje.

Nije ga hteo metak
ali ko metak pita!

I ja imam suicidne ideje, pa šta!
Neću valjda zbog toga da se ubijem!

Mi smo se samo borili za mir
što je kod naših ratobornih neprijatelja
izazvalo ogromne gubitke.

Kostur je siže od čoveka.

U određenim situacijama policija je obavezna da prekorači ovlašćenja, kao na primer, u svakom slučaju.

Napad na neku od njegovih ličnosti
mogao bi da izvrši samo neki
šizofreničar.

Informativni razgovor me je premorio.
Morao sam malo da podlegnem.

A čim čovek skine šlem
obavezno mu nešto padne na pamet.

Raša Papeš

Iz dnevnika budućeg ludaka

Političari i policajci idu ruku pod ruku.
Tako uvijek imaju nešto ispod ruke.

Državna imovina je društvena.
Uglavnom je u društvu bogataša.

Jedini sam hranilac u porodici.
Ostali nemaju šta jesti.

To je uvaženi lokal patriota.
Posjeduje lanac lokala.

Vođa nikad nije razgovarao
o zahtjevima neprijatelja.
On je razgovarao o prohtjevima
neprijatelja.

Uspostavljena je pravna država.
Ne može svako da krade.

Svijest im je razvijena do besvijesti.

Vlast je takva da se u svakom od nas
krije slobodan čovjek.

Pregazio sam ležećeg policajca.
Prvo sam ga oborio.

Rade Petković

TRAGEDIJA

Dogodila se nečuvena tragedija. Pravosudni nonsens. Iako potpuno nevin, osuđen sam na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.

Uzalud vrhunski advokati, javno suđenje, priče o ljudskim pravima i slobodama. Sud se nije dvoumio ni jednog trenutka.

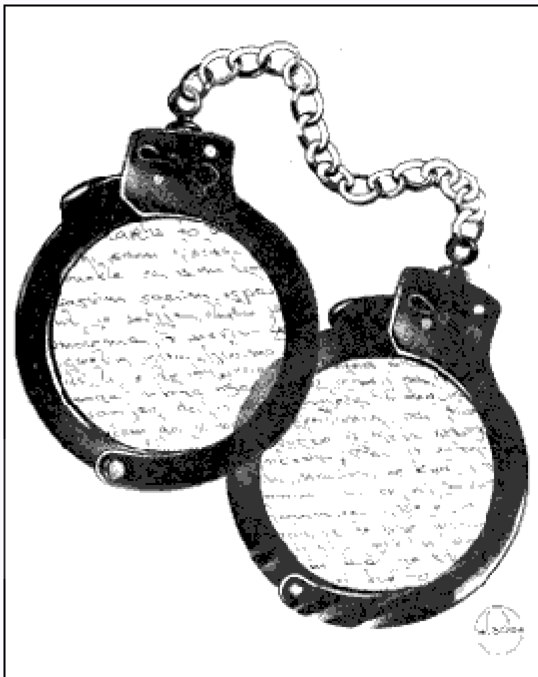
Ali neka. Nije mi žao. Ni to što je proces montiran, niti što ću najlepše godine provesti na robiji.

Samo mi je žao što u zemlji bezakonja nikog nisam ubio!

Vladan Sokić

Tukli su me u policiji
iako sam nevin.
Tek tada sam uvideo kako
nepravda ume da boli.

Ninus Nestorović

DOKAZ

Probudilo ga je snažno lupanje na vratima. Trojica naoružanih muškaraca uđoše u stan.

- Da li si ti Ignjatije Spirdilonović? - upita jedan od njih.
- Nisam. Ovo je neka greška.
- Držite ga! Mi ne tražimo Ignjatija Spirdilonovića, on nije Ignjatije Spirdilonović, znači - on je naš čovek.
- Ali ja nisam ništa uradio!
- Da li si nešto ukrao?
- Ama baš ništa. Ja sam miran i pošten čovek.
- Još jedan dokaz da smo uhvatili pravog. Mi smo politička policija i nas kradljivci ne interesuju. Ti nisi kradljivac, znači - baš tebe tražimo.
- Čekajte, molim vas! Ja sam lojalan građanin i nikad nisam bio u zatvoru!
- Više dokaza nam ne treba. Ljudi koje mi tražimo ne završavaju u zatvoru jer ih odmah likvidiramo. A ti, kako si sam rekao, nikada nisi bio u zatvoru. Pero, okončaj postupak!

Visoki mladić u dugačkom mantilu ispraz- nio je začuđenom čoveku šaržer u glavu.

- Kakva gnjavaža! - promrmlja brkati gledajući na sat. - Izgubili smo četiri minuta da prikupimo dokaze, a sve smo mogli da završimo mnogo brže. Ali, šta se može! Sada smo demokratska država i niko ne može biti osuđen pre nego što se krivica nepobitno ne dokaže. A ja poštujem zakon.

Đorđe Otašević

**Radim na rasvetljavanju kriminala.
Držim lopovima sveću.**

Milivoje Jozić

ILIJADA

Skromnost u svemu
i svačemu
ne vodi ničemu.

Praznina oko tebe
a ti - pun sebe.

Kada kola krenu
naopako,
ne idu polako.

Da bi bio Sizif
treba znati
gurati.

Koliko treba znanja
da bi se izvadio koren
iz panja.

Jedan i jedan su dva,
ali - jedva.

Neke su nule
teške - kao đule.

Nije šala
kada na ludi kamen
stane budala.

Ni trava ne niče
kada se na nju viče.

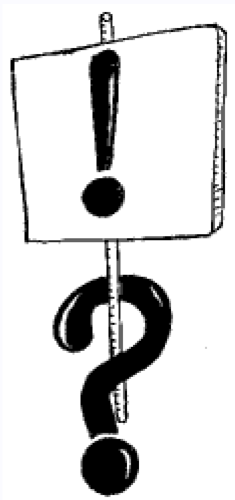
Između dva čoveka
razum je prepreka.

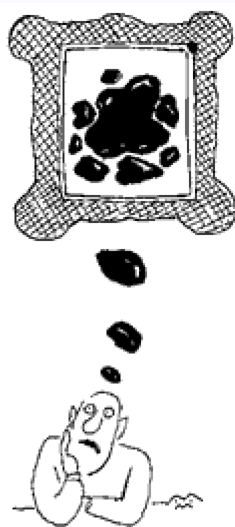
Ne gubite iz vida:
tačna vaga
tačnije zakida.

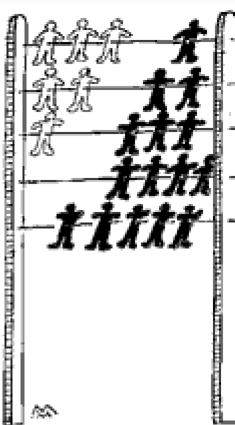
Ako ćemo iskreno,
od lopovluka se može
živeti
pošteno.

Zbilja,
šta je iza cilja?

Ilija Marković

ODA PUNIM CREVCIMA (POHVALA HRANI)

Napuniti crevca
To je glavna stvar
Kad su crevca prazna
Tad nastane kvar!

Tiba telo moli
Da je telo voli:
Bol je zato kazna
Kad je tiba prazna.

R:
Žderimo i serimo
Hrani se veselimo!
Žderimo i serimo
Hrani se veselimo!

Čalabrc ?
ŽDERONIMO!

Tomislav Trbojević

HAPPY-GRAMI

Živeli smo lepo,
al' nas stigla kazna:
Nismo verovali
da je lepota prolazna.

* * *

Takva je klima
namerno stvorena
da se počupamo
samo zbog korena.

* * *

Vladine reforme
postigle su svrhu:
med i mleko teku
odozdo ka vrhu.

Rade Jovanović

**Tranzicija je obavljena bez pratećih trauma:
fabrika je pokradena za noć.**

Iva Mažuranić

PEEP-SHOW

Sa plakata me je izazovna devojka, oskudno obučena, pozivala da posetim prvi srpski peep-show. Nekoliko krpica koje je imala na sebi nije uspevalo da zadrži njene obline. Za samo dva dinara ubačena u prorez mogao sam pet minuta da parim oči. Pa zar tome neko može da odoli! Zaslon u kabini se otvorio i preda mnom se ukazao prizor iz snova. Kakvo meso, čoveče! Devojka sa plakata, sada potpuno gola, sedela je na podu s prekrštenim nogama. Ono što sam video prevazišlo je i moja najsmelija očekivanja. Devojka je u ruci imala nož. I njime je, nećete mi verovati, sekla komade prave šnicle. Stavljala ih je polako u usta, iskusno, vešto, kao neko ko to radi svaki dan. A tek krompirići! Prženi, rumeni. Pa grašak. Činilo mi se da u ustima osećam neke davno zaboravljene ukuse. Uzbuđenje je postajalo neizdrživo. Lice sam priljubio uz staklo, gurao ga rukama, lizao, njušio. Morao sam da se samozadovoljim, odmah, iako sam znao da i ona mene vidi. Izvukao sam iz pantalona komadić bajatog hleba i požudno počeo da ga grickam. Zaslon je pao i kabina je ogrezla u mrak.

Vrtelo mi se u glavi, ulica se ljuljala. Znao sam, osećao sam da sam postao zavisnik od ove izluđujuće zabave, spreman na sve ne bih li i sledećeg meseca uspeo da uštedim dva dinara. A ko ne bi! Prijatelj mi je pričao da je gledao devojku kako jede pečeno prase. Kune se da je to neuporedivo uzbudljivije od šnicle sa prženim krompirićima i graškom. Možda se i meni posreći da to doživim. Samo, šta ono beše pečeno prase?

Đorđe Otašević

Kontrola kvaliteta kobasica utvrdila je da je reč o nemetalima.

Milan Beštić

ŠUNKA

U očevoj ruci vitak nož, blistav i oštar. Tanke listiće šunke odseca, deci svojoj daje, mesom da se oslade, stomačiće prazne da napune. Deca jedu, mljackaju, u hranitelja, u zaštitnika zahvalno gledaju. O, kako je on dobar otac, kako je on brižan otac. Na dimu je šunku osušio, na kamenu nož naoštrio, šunku tanko isekao, decu svoju nahranio.

U očevoj ruci vitka sekira, blistava i sjajna. U šumu gustu odlazi, vižljasto drvo odseca, sinu protezu da napravi, odsečenu nogu, na dimu osušenu, drvo da mu zameni. I gde sada naći reči očevu dobrotu da opišu!

Đorđe Otašević

SREĆA

Dan mu je počeo loše. Bolje reći katastrofalno. Za doručkom mu je kriška hleba (is)pala na patos i, kao što to obično biva, namazanom stranom se zalepila za linoleum. Mada se trudio da skine prljavštinu sa što manje štete, više od pola margarina je morao da baci. Pojeo je gotovo suvo parče hleba. Razumljivo je što je na posao otišao potišten.

Vraćajući se kući, kupio je u pekari sto grama praznog bureka. Morao je odmah da ga pojede. Tek što je zagrizao, primetio je u bureku ogromnu buba-švabu. Zastao je neodlučan. Ako pokaže pekaru buba-švabu, moraće da mu plati još dvadeset para jer je burek s mesom skuplji. A toliki luksuz sebi nije mogao da priušti. Okrenuo se prema zidu i brzo progutao ostatak bureka. Pekar ništa nije primetio. Čak ga je i ljubazno pozdravio pri odlasku. Išao je prema kući veselo zviždućući. Sreća je, zaista, promenljiva.

Đorđe Otašević

O VINU I JEDNOJ TRAGEDIJI

Moram priznati da sam ja ono što se zove, ljubitelj vina. Za mene nema lepšeg pića na svetu. Obožavam njegov miris, ukus, onaj divni osećaj na nepcima koji nazivaju buke, blistavu boju i oporost, a naročito opušteno bestežinsko stanje koje izaziva u glavi i telu.

Godinama sam pio istarski *Teran* i *Malvaziju*. Za mene nije bilo lepšeg vina u zemlji Uživao sam u svakom gutljaju kroz koji sam osećao lepotu slovenačkih krajolika i punio srce ljubavlju i radošću. A onda se Slovenija otcepila.

Prešao sam na izvanredni *Postup* sa Pelješca i *Pošip* sa Korčule. To je bilo vino u kome su se ogledale sve lepote mora i sunca. U društvu tih vina proveo sam najlepše trenutke sa najdražim ljudima. A onda se otcepila i Hrvatska.

Prebacio sam se na tikvešku *Kratošiju* i *Šardone*. Kroz njih sam se sretao sa mirisom ravnica toplih južnih krajeva. Stvarala su ta vina lepu južnjačku omaglicu i budila stare uspomene. A onda se otcepila Makedonija.

Preorjentisao sam se na mostarsku *Žilavku* i *Graševinu*. Dobro vino od dobrih ljudi iz lepih krajeva. Imalo je snagu podneblja i izazavalo neponovljivu veselost i razdraganost. A onda se otcepila Bosna i Hercegovina.

Tada sam otkrio sjajni podgorički *Vranac* i *Krstač*. Posedovali su čarobni spoj snage krša i mira mora. Sa tim vinima se daleko plovilo i najlepše maštalo. A onda se Crna Gora spremala na otcepljenje.

Nisam smeo mnogo da čekam. Odmah sam zasadio vinovu lozu u dvorište.

Slobodan Simić

GOLUB

Na izložbi ratnih suvenira
Izloženi golubovi mira.

Od gaćana, veštih prevrtača,
Do raketnih visokoletača.

Ali mene strah veliki hvata:
Izlažu ih golubari rata.

Znam od klade gde pada iverje:
Već zamišljam kako leti perje.

Od goluba što god hoće stvara
Bujna mašta naših golubara.

Njihovo me ukrštanje brine:
Golub mira - kandže orlušine!

Rastko Zakić

Crnogorci su neustrašiv narod.
Odlučili su da žive sami sa sobom!

Svaka Jugoslavija je na kraju krajeva predratna!

Ovo nam je tek treća Jugoslavija.
A znamo da treba izbrojati do deset da bismo se smirili.

Raspadom SRJ, Crnoj Gori će pripasti izlaz na more. Srbiji izlaz na nebo!

Na Kosovu su ostali samo izdajnici koji su izbegli trijumfalni povratak u Srbiju.

Srbi će se kad-tad vratiti na Kosovo.
Ako baš insistirate na preciznom terminu!

Rade Jovanović

Komunisti su opljačkali staru Jugoslaviju jer su je mrzeli, a novu jer su je voleli.

Rastko Zakić

Čuvajte mi Jugoslaviju,
je l´ treba triput da vam kažem!

Kad se Srbi i Hrvati treći put sretnu u Jugoslaviji, neko će morati da časti.

Ilovača je zemlja za koju Srbima nije potrebna viza.

Milan Beštić

Nećemo dozvoliti rasprodaju naše zemlje. Organizovaćemo aukciju.

Momčilo Mihajlović

Golub mira - to je samo zalogaj!

Vesna Denčić

Nove knjige

Poljubac škorpiona

Dušan Puača,
Viša elektrotehnička škola, Beograd 2001

Poljubac škorpiona je naslov nove zbirke aforizama Dušana Puače, naslov čiji je osnovni smisao da isprovocira da se, možda čak i nesvesno, uđe u svima znani čarobni škorpijin krug. Sama ta činjenica govori da je autor bio svestan opasnosti kada je zakoračio i prekoračio tu oku nevidljivu liniju, i da je, kada se već našao u začaranom krugu, na opasnost počeo da gleda sasvim drugim očima. Opasnost blizine smrti učinila je da postane oprezniji, nagnavši ga da aktivira one unutrašnje mehanizme koji brane telo i dušu od potpunog uništenja. I kao što se da videti Dušan Puača je uspešno odoleo zavodnici škorpijici, i ne samo da je odoleo, nego je pronašao jedinstven način da joj se nasmeje "u brk".

> Poljubac škorpiona je bio
> veoma nežan.
> Da umreš od miline.

Nežna vremena u kojima su ljudi umirali od miline, ostavila su nam u nasleđe moralnu i duhovnu pustoš, sa kojom ćemo tek morati da se borimo, sve dotle dok ne pronađemo delotvoran protivotrov. Recepti koji se trenutno nude nisu odmakli dalje od "buketa lepih želja", ali i to je nešto u odnosu na činjenicu da su nam protekle decenije izgledale kao košmarni san nekolicine ludaka.

> Sledili smo put velikog vođe.
> Sve dok nije uspeo
> da nam zametne svaki trag.

> Da vojska i policija nisu bili
> pod mojom komadom,
> mislio bih da je ceo narod
> protiv mene.

A narod nije imao ništa protiv, ništa dovoljno efikasno!

> Tehnologija je napredovala.
> Bager umesto kuke i motike.

U vremenu tehnološkog buma, kompjutera i nepreglednih mogućnosti upravljanja sistemima, naša pamet nije uspela da premaši efikasnost primitivnog oruđa. No, u domišljatosti se ipak istrčalo korak napred, pa je oruđe pretvoreno u oružje, oružje kakvim osiona vlast nije umela da barata. Da li nam je i ovog puta pomoglo, kao u slučaju sa obaranjem ponosa američke avijacije, oslanjanje na primitivne tehnologije ili su pojedinci koji su bili potpora garnizonima smrti zapali u ćorsokak, ostaće za širu javnost za dogledno vreme nerazjašnjena misterija. Tu misterioznost svakako ne potkrepljuju planski ili stihijski plasirane informacije, bilo da je reč o zastarelim radarima, ili pak o prelasku vojske na stranu naroda (?) i mnogim drugim podjenako apsurdnim obaveštenjima i objašnjenjima. Ona je samo oprobani metod koji opstaje vekovima.

A da bi se otklonila misterioznost sa knjige **Poljubac škorpiona** potrebno je naglasiti da ova zbirka aforizama ipak nije toliko mračna, kakvom bi se na osnovu naslova i ovih uvodnih napomena mogla učiniti. Duhovito i veoma lucidno Dušan Puača je sačinio lepezu tema koje plene svojom filigranski preciznom obradom i koje pokrivaju široko područje.

> Raščistili smo sa bliskom prošlošću.
> Sa amebama se još svojatamo.

> Bejzbol je sport koji ne odgovara
> našem mentalitetu.
> Ako izuzmemo palice.

> Oženio sam se preko interneta.
> Razveli smo se
> zato što mi je pao sistem.

Od ameba do kompjutera vodio nas je autor kroz bespuća škorpijinih krugova, brutalno je napadajući cinizmom, sarkazmom, ironijom i ostalim stilskim figurama, dok sama sebi, u beznađu, nije ubrizgala otrov. Kada se konačno rasprostrla mrtva po belim listovima, ostalo je samo da joj se zada poslednji udarac: da se ukoriči - kao opomena.

Vesna Denčić

Jedini dvor na svetu, koji je od naroda pokušao da se brani smehom, bio je srpski dvor

JOŠ NIJE VREME, JOŠ NIJE VREME, SAD JE KASNO

Pesma o "srpskom vremenu", i danas sasvim aktuelna, objavljena je 1864. godine u satiričnom listu *Zmaj*. A, recimo, Domanović, u *Stradiji* piše da se u Srbiji politička moda menja češće od mode ženskih šešira. Dva satirična lista, *Ćosa* i *Brka*, ratovali su dok se *Ćosa* nije ugasio. Čak i dvor je pokušao da ismevačima odgovori ismevanjem - pokrenuo je dinastijski satirični list *Ruža*, najneduhovitiji od čitave mase srpskih satiričnih i humorističnih listova, od kojih su neki nastavili da izlaze, u rovovima, na Solunskom frontu, kao recimo: *Kakarić*, *Kaca*, *Granata*, *Komarac*, *Mutna Marica*...

U mnoštvu naših satiričnih i humorističkih listova, od *Šaljivca* (1850. godine), koji je zabeležen kao istorijski početak, i kao takav ostao značajan, do Domanovićeve *Stradije* (1904), oni najbolji, a među njima, pre svih, oni koje je uređivao Jovan Jovanović Zmaj: *Komarac* (1861), *Zmaj* (1864), *Žiža* (1871), *Starmali* (1878); zatim *Era* (osnovan u Beogradu 1882. godine, a posle pet godina izlaženja, nastavio u Užicu pod uredništvom Andre Lojanice), *Bič* (1882) pod uredništvom Sime Lukina Lazića, *Satir* (1902) Brane Cvetkovića i Domanovićeva *Stradija*, da pomenemo samo najpoznatije - pored bogatstva savremenih žanrova (vest, članak, reportaža, epigram, aforizam, pesma, parodija, priča, polemika), prisutna je i trajna tematska savremenost. Pored osnivača i urednika ovih listova, tome su doprineli mnogi naši poznati pisci kao saradnici: Milovan Glišić i Đura Jakšić u *Vragolanu* (pokrenut 1871. godine), Milorad P. Šapčanin u *Starmalom*, Branislav Nušić u *Ćosi* (1881) i *Biču*.

Tadašnji srpski pisci, obdareni žicom humora i satire, stvarali su mahom u formi komedije i šaljive pripovetke (Sterija, Nušić, Kočić, Sremac, Glišić, Domanović), ali mnogi su doprineli srpskom humornom i satiričnom stvaralaštvu, sarađujući u humorističkim i satiričnim listovima. Među bezbrojnim primerima savremenog u srpskoj satiri, koji su nadživeli svoje vreme i pridružili se našoj savremenosti, je ***Pesma o srpskom vremenu***, objavljena u *Zmaju* 1864. godine, koja glasi:

> Još nije vreme!
>
> Još nije vreme!
>
> Još nije vreme!
>
> Sad je dockan!

Ili, epigram objavljen u *Biču* 1889. godine:

> Ne bojte se groblja...
>
> Tu je carstvo mira.
>
> Političko groblje -
>
> To ima vampira.

Razume se, zubu vremena savremenost u srpskoj satiri najlakše je odolela u obliku aforizma, toj najčvršćoj misaonoj rečenici:

> Vo se vezuje za rog, a poslanik za jezik.
> (Žiža, 1871)
>
> U birokratiji ima dosta i pametnih,
> a dosta i poštenih ljudi;
> samo oni što su pametni nisu pošteni,
> a koji su pošteni nisu pametni.
> (Fenjer, 1878)
>
> Politika i novac vladaju svetom;
> novac je nužan radi politike,
> a politika se tera da se dođe do novca.
> (Ćosa, 1881)
>
> Našoj budućnosti stoji na putu često samo naša prošlost.
> (Miriđija, 1891)
>
> Diplomate i poličari ne drže nikad zadatu reč,
> ali zato drže dugačke govore.
> (Satir, 1902)

Jedan od najplodnijih i najuspešnijih epigramista, Brana Cvetković, objavljujući svoja dva epigrama u *Satiru*, upozorava i našeg savremenika:

> **Naša žurba**
>
> Kažu: "Srbin žurno hita,
>
> da pre stigne svome smeru".
>
> Jest, za ručkom on već pita:
>
> "A šta ima za večeru".
>
> **Listovi za pouku**
>
> Razlete se štampi perje,
>
> jer sloboda ima "ferje",
>
> a dok takav vetar duva
>
> promeniće članci žice,

pisaće za domaćice:

"Šta se, kako, mesi, kuva..."

Domanovićeva Stradija

Našu posebnu pažnju zaslužuje Radoje Domanović i njegova *Stradija*, skromnog tehničkog izgleda, ali prebogata sadržajem. On u svom listu 1904. godine objavljuje:

> **Novo zanimanje**
>
> U našoj zemlji ima toliko čuda, da je postalo jedno novo zanimanje.
>
> Ja poznajem jednog gospodina koji ima to novo zanimanje. Dolazi redovno u redakciju "Odjeka", tačno u osam izjutra i onda se čudi čas ovome, čas onome! Tako se čudi i iščuđava do dvanaest. Tada ogladni i ide na ručak, odmori se malo po ručku i tačno u dva ide opet na dužnost - da se čudi do šest popodne. Taj gospodin ništa drugo ne radi, on se isključivo zanima čuđenjem.

Aprila 1906. godine Domanović u Stradiji objavljuje:

> **Politički vašar**
>
> Kod nas u političkom životu, kao da politička ubeđenja i principe donosi vetar. Jednog dana postoji jedna politička moda, dok sutradan pogledate, a pirnuo neki drugi vetar od nekuda i doneo sasvim novu modu. Za ovih poslednjih deset godina, ta se moda menjala češće nego moda ženskih šešira. Jedna ogromna masa ljudi povija se po tim vetrovima političke mode, ide "mudro" za "duhom" vremena i na tim ljudima je uvek "moderan" politički kostim. Ne dadu da ih vreme pregazi, neće da budu nesavremeni i smešni...

Kako su se "krpili"

Činjenica da je u prošlosti svaka politička stranka, pored partijskog glasila, imala i svoj humoristički list, rečito govori o priznatoj snazi humora i satire u međupartijskoj borbi, ali i o njihovom nesumnjivom uticaju na čitalaštvo van partijskih redova.

Pamflet i polemika najčešće u kratkoj, najubojitijoj književnoj formi, punili su stranice stranačkih humorističkih listova, ali one su privlačile i listove koje su uređivali književnici - kao slobodni strelci nezavisnog uma.

Zanimljivo je da je i Dvor pokušavao da svoje interese "brani" kroz humor, ali to je najbednije što se u ovoj oblasti ikad pojavilo, a pre svega u dinastičkom humorističkom listu *Ruža* (Beograd, 1865), koja je svojim "humorom" branila dinastiju od naroda(!)

Predani istraživač naše humorističke štampe, Aleksije Marjanović (Alek Marjano), u knjizi **Jedna smešna istorija** ("JEŽ", 1982) piše o polemikama Jovana Jovanovića u *Zmaju* (1864-1871):

"Već u prvim brojevima "Zmaja", Zmaj započinje polemike sa listovima "Vidovdan", "Srbobran" i "Napredak" (a kasnije i sa drugim listovima). Evo tih prvih njegovih polemičkih čarki:

> "Srbobran" zavidi omladini tekelijskoj što je podkupljena da protiv naroda radi. "Srbobran" misli da on ima privilegiju, pa niko drugi podkupljen biti, ni protiv naroda raditi ne sme".
>
> "Napredak" često veli: "Mi ćemo pričekati da događaji zbore". Al' trebalo bi da i mi prozborimo, u napred, kad smo "Napredak".
>
> "Srbobran" se fali da je stekao nekoliko "znatnih muževa". Dakle, eto i sam priznaje da spada u slabi (tj. ženski) pol, kad mu trebaju muževi. Samo se čudim kako grčko orijentisani sinod dopušta tu poliandriju?"

Ali, uz navedeno, Marjanović nas obaveštava da se *Zmaj* u to vreme upustio i u jednu "drugačiju vrstu polemike". U polemičko nadmetanje u duhovitosti sa Konstantinom Tumićem Zoljom, koji je u Novom Sadu, 1864. godine, pokrenuo humoristički list *Zolja*. Iako je godinama trajalo, ovo nadsmejavanje se, uz sva žestoka međusobna "krpljenja", završilo miroljubivo, sa puno međusobnog uvažavanja polemičara. Pobedio je - smeh.

U polemičkom žaru takođe Zmajev *Starmali* (1878) "Preporučuje" beogradskoj *Iskri*:

"Gledajte da iskrešete kresivom svojim ove iskre:

> "Iskru" savesti kod vaših računija.
>
> "Iskru" skromnosti kod vaših komunista.
>
> "Iskru" poštenja kod železničkih poduzimača.
>
> "Iskru" rodoljublja kod "Videlovaca".
>
> "Iskru humora kod "Starog Domišljana".
>
> "Iskru" pameti kod koga se god ne pokazuje".

Posebno su zanimljive polemičke poruke među humorističkim listovima. Tako humoristički list *Era* poručuje humorističkom listu *Brka* (1882. godine):

> Kad će jednom
>
> Skoro, skoro, sijnuć sunce,
>
> Grešnik će se skoro kajat',
>
> Po prašini crv će puzit',
>
> Nek se muči, nek se pati,
>
> Prokletstvo će sve da prati
>
> Kajišare našeg veka,
>
> Za te - "Brko" - nema leka!

A humoristički list *Brka* poručuje (1889.godine):

Ispeci pa ovako reci

Cveta ko u zimu lala.

Prodao se - kao urednik

"Radikala".

Brka* protiv *Ćose

Inače, list *Brka* (1882 - 1938), izlazio je, dakle, punih 56 godina, odmah je postao ljuti protivnik listu *Ćosa* (pokrenut 1881), a, izgleda, da je i napravljen kao odgovor, odnosno, suprotnost ovom listu. Kad se *Ćosa* ugasio, *Brka* je pronašao druge žrtve za svoje polemike i poruke, kao što je ova: "**Sve za narod**"!

"Sve za narod" - radili smo.

"Sve za narod" - lepe želje.

"Sve za narod" - posedasmo

na mekane - na fotelje.

"Sve za narod" - vernim našim -

Svakog dana veće klase.

"Sve za narod" - pa i porez,

za narod se veći penje...

Od tog vašeg "Sve za narod",
baš od toga - narod stenje.

No i za tog majstora polemičkih poruka našao se majstor u liku i obliku beogradskog humorističkog lista *Era* (1882), koji se odmah upustio u polemiku i sa *Ćosom* i sa *Brkom*. Iste godine je i jednom i drugom poručio:

"Prokletstvo će sve da pratikajišare našeg veka,
za te - "Brko" - nema leka",

a od *Ćose* list *Era* traži sledeći "iskreni" odogovor:

"Prijateljstvo kad se u mraku

Nudi ili traži:

A? - je l' pošteno? - pita "Era",

Al' iskreno kaži!"

Ko sred mira preza od vampira

Bujanje naših prvih humorističkih listova u kojima je ostajala do danas prisutna "trajna tematska savremenost", prigušilo je vreme ispunjeno ratovima, ali i humorističkim i satiričnim listovima koji su izlazili na frontovima, kao što su: *Kadikejski glasnik* i *Mutna Marica*, kao rovovski listovi, pa *Komarac* i *Kakarić*, kao listovi Drinske divizije, zatim, *Dum-dum*, *Granata*, *Kaca*, koji su se pojavljivali između 1914. i 1915. godine. Na značajnije civilne humorističke listove čekalo se sve do 1935. godine, kad se pojavio *Ošišani jež*.

Ovu "trajnu tematsku savremenost" srpske satire uočavamo i u prvim humorističko-satiričnim pesmama, od kojih, za ovu priliku izdvajamo dve o POLITICI MIRA, koje bi mogle i danas da budu potpisane. Pod ovim naslovom Stevan Vladislav Kaćanski (1828-1900), objavljuje:

Politika mira, to je odziv vaš.

Dobro, ali narod naš

Veli: ispod mire

Sto đavola vire -

Pa sred vašeg mira

Preza od vampira.

A Jovan Jovanović Zmaj u pesmi **Edž tempore**, piše:

... Ljudi žele mira mira obilata,
al' ne onog što je gori i od rata.

Očigledno primeri vanvremenske trajnosti tragikomične savremenosti u srpskoj satiri.

Bane Jovanović

Poznavanje svega

ALKOHOL

Ako se dugo i redovno unosi u velikim količinama, alkohol može osobe slabijeg karaktera dovesti do alkoholizma. Ovde se već radi o jednom bolesnom stanju koje vodi propadanju jedinke u lošem društvu, na primer: ljudskom.
Da bi se to izbeglo, društvo treba birati veoma pažljivo. Najbolje je piti isključivo sa izlečenim alkoholičarima.
Ipak, opasnost od alkohola često je prenaglašena. Smrtnost alkoholičara je stoprocentna. To je nesumnjivo. Međutim, stoprocentna je i smrtnost trezvenjaka, što odpušta hipotezu da bi razloge za tu zanimljivu pojavu trebalo, možda, potražiti u nečem drugom.

BEGUNAC

Lik sklon bežanju. Ova sklonost kod begunaca nije posledica paranoje. Njih zbilja proganjaju i to zato što su pobegli, a to je zabranjeno.

BOLEST

Neprekidno se pronalaze nove bolesti. Medicina bi ipak mogla da pripazi kuda napreduje.

C

Najkraći negativan odgovor koji još *glasi*.

CILJ

Preduslov za promašaje, pogreške, lutanja. Nepogrešivost se najlakše postiže tako što se pre svega dobije ovlašćenje, ili stekne pravo, da se cilj precizira tek posle stizanja.

ČITALAC

Već kraća analiza pojma "čitalac" dopušta tezu da literarna vrednost knjige nije od značaja, jer ona zanima samo uzak krug ljudi (tzv. "čitaoce"). Taj krug je sve uži, i bilo bi nehumano zahtevati da se proširi; rađaju se isključivo nepismeni, a ne bi bilo ljudski želeti da natalitet bude manji od mortaliteta, tim pre što bi i to, posle izvesnog vremena, moralo ukinuti čitace.

Čitaoca po definiciji nema svrhe nagovarati da čita; da to ne čini, ne bi ni bio čitalac, ali ovo bitno saznanje teško prodire. Iz nejasnih razloga, kada se knjiga reklamira, pominje se ime autora, pa čak i sadržina knjige, premda ti podaci mogu zanimati isključivo čitaoca, dakle, osobu koja je već to, osobu oko koje je izlišno gubiti vreme. Knjigu, kao i sve drugo, treba vešto ponuditi onima koji to neće.

ĆIRILO

Ćirilo je bio određen predmetom i Metodijem.

ĆUTANJE

Relativno bezopasno ako se vrši često i dugo. Skraćivanje vremena posvećenog ovoj delatnosti opasno je za ličnost u centru pažnje. Na primer "minut ćutanja".

DOMORODAC

Osoba koja živi u Postojbini, pretežno od vajkada.

DURBIN

Naprava koja imaocu omogućava da vidi mnogo više stvari do kojih mu nije stalo.

ĐUBRE

Mnogi ga bacaju gde god stignu, umesto na deponije, pa da se zna gde se ono nalazi. Neki bacaju čak i milijarde ("Milijarde na đubrištu", i slični napisi) što je čisto rasipanje, čak i ako se ne pominje zagađivanje.
Ima gledišta da đubre treba bacati samo na deponije, pa da se otpaci prerađuju i koriste, umesto da se uvoze iz inostranstva iako ih ima i više nego što je neophodno. Dalekovidi, međutim, pitaju šta bi se desilo da su svi otpaci, iz veka u vek, prerađivani u nešto drugo? Po njima, čak ni ostaci ne bi ostali da se tako radilo. Šta bi bilo od Arheologije da su prethodna Čovečanstva uništavala svoje otpatke, pre toga brižljivo prikupljene na lako pristupačnim mestima? Sa stanovišta daleke budućnosti i najbedniji otpadak trag je određene civilizacije, jednak tragovima pećinskog čoveka koje se danas brižljivo sakupljaju do poslednjeg otpatka, i izlažu se u mermerom obloženim muzejima. Status đubreta je, dakle, privremen. Koja hiljada godina i ono postaje prava dragocenost. A jasno je da ostaje samo ono đubre koje bacaju nedisciplinovani, izvan za to određenih mesta, pa ne može biti uništeno ili prerađeno. Ukratko, malo je slučajeva planiranih arheoloških slojeva. Oni moraju biti spontani, a da se to postigne - đubre treba bacati gde god se ukaže prilika.
Ova dva stava vešto su pomirena. Visprenom promenom naziva đubre je ukinuto, a pojavile su se sekundarne sirovine. Problem zagađivanja ovim je rešen, a arheologija budućnosti ipak može čekati još neko vreme.

DŽELAT

U starim vremenima postojala su sasvim određena lica na poslu dželata. Razume se, takav je isprva imao godinama da radi kao spoljni saradnik, pa tek ako se pokaže izuzetno dobro, a sve dotle plaćen po glavi stanovnika. Doduše, za raščetvoravanje sa prethodnim žigosanjem i bičevanjem na točku lepu je svotu mogao da uzme (s tim što je te društvene obaveze imala platiti porodica raščerečenog i uopšte tretmanu podvrgnutog), ali šta mu je to vredelo, siromašku, kad ne ide staž, nema osiguranja, nema ničeg.
A biti dželat, kad se zrelo razmisli, nije neki siguran posao. Većinom čoveka mrze i rade mu o glavi bez obzira na sva njegova zalaganja, i što se trudi da u svom poslu bude prilježan, i da osvetla obraz, i opravda ukazano mu poverenje, pa čak i prekovremeno spreman da radi ne bi li povećao produkciju, i rešio što više predmeta, i izbegao nagomilavanje posla, i beležio ogromne uspehe na polju delatnosti. Verovatno stoga i nije preživeo nijedan dželat iz tih vremena. (Videti pod "Vek, Srednji"). A trudili su se, još kako. Bile su to prave porodice dželata, i to se zvanje prenosilo sa oca na sina, izuzev kada je sin bio ćerka pa se moralo pobočke u porodicu, ka stričevićima. Ali, to su bile ljudine. Takav je još u trećoj godini morao da vežba, pa mu iznesu nekog feudalca koji se mnogo zamerio vladaru, ili neku drugu oblast delanja, a mališan se zalaže, malom sekiricom, pa onda otac dođe i pomazi ga po kovrdžama, pa kaže: "Fino je, sine, idi sad da učiš gde zeka pije vodu a tata će da posvršava šta je ostalo". Ali, svejdno, šta god dželat radio - njega niko ne voli, nego svi tvrde da prilikom mučenja podvrgava građanstvo i torturi, i posle primenjuju na njega čak i sam ostracizam, što je izazvalo tugu kod dotičnih i određenu sklonost izumiranja koja se neko vreme prenosila s kolena na koleno, a potom ni tako.

Zoran Stanojević

LEPA PRIČA

Rešio sam jednu lepu priču da napišem. Mogao bih tu nekakve žene da stavim koje svačiji život znaju da ulepšaju pa će sigurno i moju priču umeti da ukrase.

I evo ih, ali otkud sad baš same ovoliko babe.

One jedva dišu, jedva hodaju, jedva da ih razumeš šta govore, ma jedva da su žive. Onda počinju da se guše, posrću, padaju balave. Neke čak i umiru. A ima ih ovde i nešto življih.

Jedna među njima tvrdi da je sanjala nekog političara golog kao pištolj, a ostale su odmah graknule na nju. Te sram je bilo, da se stidi svoje sede kose, pa odakle go političar pored tolikog i konstatno golog naroda, te da ne bi one sa njim spavale ni da su mlade i lepe kao što su bile itd. Ona baba samo ćuti i menja boje a onda skoči i podiže prst pa ga zabi drugoj tačno u oko. Još zavrte taj prst kao da navija budilnik za rano ustajanje.

Nastala vika i galama i sve se babe dohvatile za kose, noseve, uši te ih čupaju i bacaju po okolišu ne pazeći gde. U lakoj su prednosti one što nose štap. Te su pravi majstori borilačkih veština i baš umeju da mlate. Događa se čudo jedno nenadano. Posvađale mi se babe zbog politike.

Ali moram da priznam da sam ja odmalena uvrteo sebi u glavu da su devojke lepe jer svaka od njih krije neku tajnu, a da su babe pune creva i govana te ih, kao takve, nisam nikada voleo. Čak ni one moje, najrođenije.

Zato sada uzimam olovku celom šakom, kao da stežem batinu u ruci, i počinjem da udaram po njima. Udaram nemilice jer teško je starost naučiti pameti.

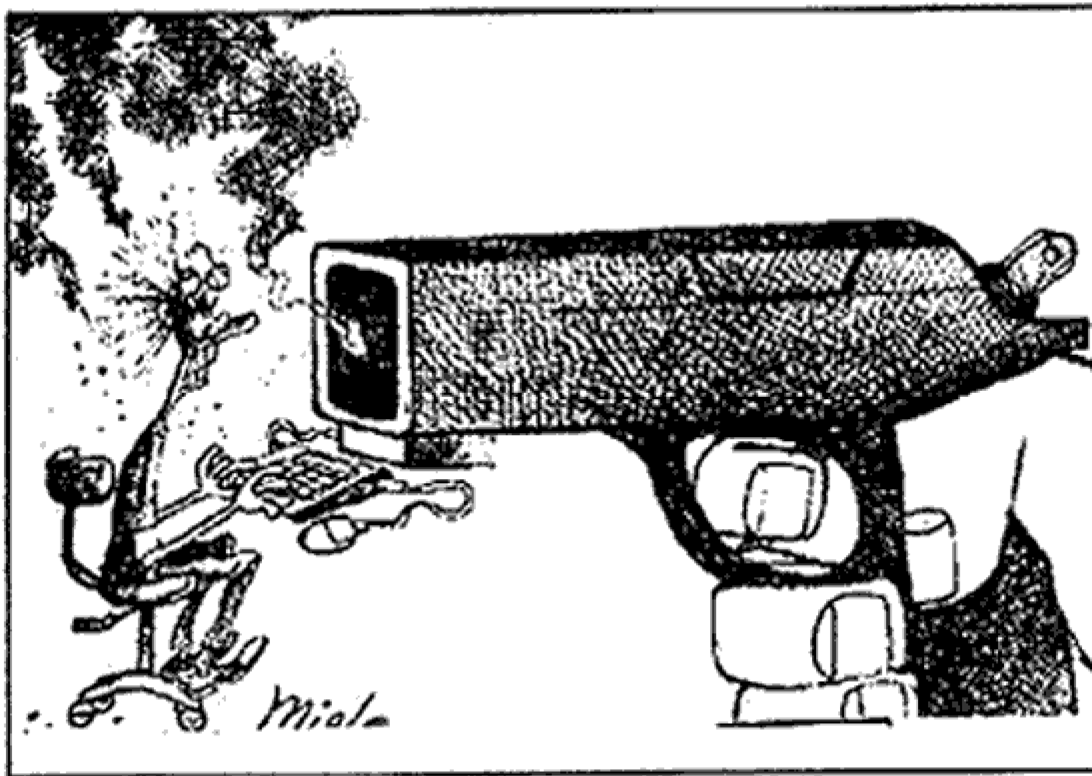
Pište babe, pršte i pucaju bežeći, a ja ih sustižem i grafitnim srcem probadam. I, najzad, nema ih više. Ni sam ne znam da objasnim kako, ali to je definitivno. Pa uzimam novi papir jer mnogo je tu krvi, slina, govana i smrada na starom koji gužvam i kroz prozor bacam.

I dok on pada, do mene dopire ponirući horski urlik svih onih baba koji se smiruje tek kada papir dodirne trotoar ispod moga solitera.

E, sada bih još mogao jednu lepu priču da napišem, ali ne ide mi. Muka mi je od svega ovoga. Ne znam šta bih pre, dal' da povraćam ili da strpam neku tabletu protiv glavobolje u usta. Možda bih mogao da se dobro isplačem. I stomak me boli, možda ću i proliv da dobijem.

U svakom slučaju ja sam trenutno sposoban samo nekakvu odvratnu stvar da učinim.

Raša Papeš

Kurda i Suma

Juče, na Zadušnice, potegoh u selo, čukunđedu Vidaku svijeću da upalim. Odavno ga ne obiđoh, a i dan osvanu lijep, polovina februara, a oko staza izđikljali bokori visibaba, proljeće uveliko.

Zapalih voštanicu, sjedoh čukunđedu uz uzglavlje, a on mi ispriča priču.

*
* *

Kurda je sitan, neugledan, vazda blesavo nasmijan i pripit aga, koji je godinama u sultanatu bio samo "deveto smetalo". Međutim, kako ga je ukus piva privlačio iznad svega, nekako se uvek nalazio u mehanama u kojima su silniji i moćniji od njega, paše i begovi isterivali svoj dert. Kako se u pašaluku živelo lepo, jer je, šućur Alahu, pašaluk bio bogat i prebogat, sve važno se događalo u mehanama i u lovu, silne paše, begovi i age su u dertu provodili svoje vreme, smejući se Kurdi, koji je davno, kažu stariji, koji pamte istoriju sultanata, bio viđeniji bacač "kamena s ramena" u čemu su mase uživale, kao u nacionalnom sportu.

Provodeći vreme po mehanama, Kurda je upoznao sve koji nešto znače u Sultanatu i njegovom okruženju. Vremenom je postao nezamenjiv u činjenju sitnih usluga pašama i begovima, pa i samom sultanu. Posebno je dobro živeo sa svim hećimima u dunjaluku, sirotinjom, koja je imala samo svoju učenost, koja u bogatom, prebogatom sultanatu nije značila mnogo. Kad bi se svastika kakvog paše požalila na nešto, Kurda je brže-bolje zvao svoje jarane hećime i očas posla bi problem bio rešen. Svastika bi bila izlečena, paša i njegova hanuma zadovoljni, a bogami i hećim je bio zadovoljan mrvicama sa stolova silnika. Kurda nije baš shvatao što li se ti hećimi toliko raduju novoj knjizi, koju su godinama pisali, a potom godinama čekali da im neko pomogne da je štampaju pa da je pošalju svojim sirotim jaranima u drugim dunjalucima, od kojih su zauzvrat dobijali isto tako nakve knjižurine, kojima su se zabavljali uvećavajući tako svoje, uglavnom zaludno, znanje.

"Govno za govno" kezio se pjano Kurda pričajući u mehani pašama čudnu rabotu mahnitih hećima, dok su se ovi grohotom smijali uživajući u bogatim i prebogatim trpezama, prepuštajući se lenjo slastima pijanstva.

Kada se stari sultan nešto zavadi sa valijom, hoteći, kažu, da deo bogatstva sultanata dadne i narodu, ovaj ga anatemisa, ražalova i iz medrese dovede sitnog i neuglednog, ali učenog, novog sultana, koga je sultanat interesovao baš ko i "lanjski sneg", koji je vazda trčao u medresu, čitajući nakve knjige i vodeći duge razgovore sa svojim istomišljenicima.

Ne shvatajući baš potpuno Kurdu, njegovu pamet i moć, novi sultan mu poveri važne poslove u sultanatu, zadovoljan što se sve nekako odvijalo i bez njega.

U pjanoj dokolici, hodeći po sultanatu Kurda ugleda Sumu-hanumu, kojoj muž nesta negde (niko nije znao gde), a kako se i njegova hanuma otisnu negde preko debelog mora u nakav drugi dunjaluk, njih dvoje se zagledaše, rodi se silna ljubav, kao u narodnoj pjesmi. Kurdi nije smetalo što su Sumu-hanumu druge hanume, ne tako dokone kao ona, zvale "levo-smetalo", što vremenom preraste u "Leva-hanuma".

Uživali su u blagodetima, koje je sultanat pružao, propadajući polako, dok su drugi, okolni dunjaluci jačali.

Počeše nemiri oko dunjaluka, zaljulja se vas dunjaluk, podiže se raja i u besu najuri glavnog muftiju, i uz pomoć fermana nebeskog muftije, koji bijaše najprvi u svom alahovom dunjaluku i držaše vas svijet sebi pod koljenom, za glavnog muftiju postaviše dobrog i predobrog, učenog i mudrog, plemenitog, narodu i alahu milog "Košutica-muftiju" (stari sultanjani pričahu da je nadimak dobio po svojim toplim očima, kojima je, kažu, jedino on mogao svakom u oči pogledati).

"Košutica-muftija" zasuka rukave pa poče, bogme, praviti reda u dunjaluku i svim sultanatima redom. Kako sultanata bijaše mnogo, ne stiže, siroma, svuđe sam reda da pravi, a ne želeći da se ogreši o Alaha i izgubi toplinu svojih očiju "kojima je jedino on raji u oči mogao gledati", pozva on druge učene muftije da mu pomognu da u svom dunjaluku reda naprave.

Prepadoše se paše i begovi, Kurda, bogme, presta uživati i u gorčini piva, jedina radost mu bi Suma-hanuma, sa kojom bi se skrivao čekajući koji belaj će doći. Začudo, kada se učeni sultan vrati medresi i svojim knjigama, Suma-hanuma se sjeti svog kuma, učenog čojeka, koji bijaše dugo u nemilosti predhodnog muftije i koji bi po volji novom muftiji, koga raja od milja zvaše "Košutica", kome ovaj pomagaše da u dunjaluku reda napravi.

Zamoli Suma-hanuma kuma svoga da Kurdu za sultana postavi, što ovaj i prihvati. Iznenadi se i sam Kurda, čudom se čudeći, ali, kako je iznad svega volio Sumu, prihvati se ovog posla, pa poče i on u svom sultanatu reda da pravi.

Ne znajući okle da počne odluči da uz njega budu svi oni, koji vole Sumu (Suma se bijaše ugojila, ali lukave paše u sultanatu u nakvoj pijanki proturiše Kurdi kroz uši istinu da oni više vole veću Sumu, što ovome bi vrlo milo, jer i on sam je Sumu volio sve više i više, kako je ona rasla i gojila se).

Upita, doduše, jedan paša, koga je narod mnogo volio zbog dobrote njegove i čestitosti, kada se u sultanatu o važnijem stvarima pričalo: "upita li ko raju šta misli, plaše li se Alaha..."; Kurda oćuta, škrgutnu zubima u sebi jer je znao da ovaj paša Sumu ne voli. Pade taj paša u veliku nemilost, raja podvi rep, ućuta, gledajući kako sultanat dalje propada, kako pjani Kurda begeniše samo one, koji Sumu begenišu. Hrabriji govorahu da opet treba vas dunjaluk zatresti, samom glavnom muftiji "Košutici" otići, reći mu sve po redu i potanko i o Kurdi i o Sumi priču ispričati... Stariji i mudriji govorahu samo "zemlja tvrda, a nebo visoko" valja đecu raniti, a bogami Kurda i oni oko njega milosti nemaju - Suma im je svu pamet popila (a nisu je, bogami, mnogo ni imali).

Nasta muk u sultanatu, raja podvi rep, silan strah zavlada, Kurdi niko na oči ne smijaše izaći. Sultanatom je vladala Suma, gojeći se i rastući toliko da su se mudriji pitali hoće li išta đeci preteći, hoće li išta ostati od onih, koji Sumu mnogo voliše, stalno veću i veću.

"Zemlja tvrda, a nebo visoko", dobri, predobri "Košutica-muftija" silnim poslovima zauzet dunjaluk da utvrdi i od dušmana zaštiti, vazda u nakvoj priči sa muftijama drugijeh dunjaluka. Kum, koji muftiji dobrome pomagaše, o svome se jadu zabavi, Alah sami na dunjaluk se okomio pa nikako kišu da pusti da zemlja u dunjaluku rodi, kako je nekada rađala, zaboravi svoju kumu Sumu-hanumu, koja sa svojim Kurdom vladaše sultanatom, koji i dalje u silnom strahu propadaše. Osili se fukara u sultanatu, nasta nakvo "pošljednje vreme".

Raja ćuti i svemogućem se Alahu moli da kišu na dunjaluk pušti da silna voda poteče i odnese Kurdu i Sumu, kao što je vazda svaki belaj odnosila, pa i onaj, kome se kraj vidio nije.

Alah na nebu, a kum na zemlji, a uz kuma, zna se, ide i kuma "Suma-hanuma" i pjani Kurda, nekada "deveto smetalo", a sada silni sultan, uvažavan i poštovan, zahvaljujući svemoćnoj Sumi.

*
* *

Dunu nakav vjetar, ugasi se voštanica, presta čukunđed da priča. Zaludu sam se mučio da ponovo zapalim plamičak, vjetar se bijaše zainatio, odustao sam.

Noćas mi se javi u snu, silno sam se poplašio, htedoh ga upitati šta bi dalje sa Kurdom i Sumom, ali od silna straha ne nađoh riječi ni u snu. Nasmija se čukunđed i ljutito poče treptati očima (đed pokojni mi je pričao da je treptao samo kada je jako ljut). "Bježi dalje rđo, k'o da nisi od moje fele, što brukaš te brkove, jado, počele i žene brkove da nose, obrkatio, a dršće od stra"...

Probudio sam se sav u znoju i u prvoj zori po zadušnicama ljeta gospodnjeg 2001-og ovu priču zapisao.

o proljećnim Zadušnicama
2001. godine

Našud Karadakov
čukun-unuk Vidaka

Duško Radočaj

Mladost brzo prođe.
Dok lupiš glavom o zid.

Ninus Nestorović

VRATA

Kroz stisnute očne kapke najpre mi se učinilo da su vrata otvorena ali kada sam otvorio oči bila su garantovano zatvorena.

Ponovo sam sklopio oči i, gle, istog časa mi se javio onaj stari osećaj da su mi vrata otvorena. Zbog toga sam naglo bacio pogled u želji da iznenadim situaciju i ništa na svetu nije bilo tako sigurno kao činjenica da su mi vrata zatvorena.

No, evo, ponovo zatvaram oči i mirno konstatujem kako mi onaj malopređašnji osećaj sigurnosti iščezava i sve sam uvereniji da su mi pomenuta vrata široko otvorena i da bih mogao kroz njih onako glat da prođem, ako ne i da odem negde gde o svome povratku ne bih morao uopšte da razmišljam. Svakako vredi pokušati ali isključivo naslepo. Moglo bi nešto od ovoga svega biti ili ne biti. U slučaju da ne otvorim oči veći su mi izgledi na uspeh. Uz to obavezno ide faktor volje, vere, sreće i opšteg pozitivnog energetskog stremljenja. Zato prilazim vratima odlučno i strogo stegnutih očiju i prolazim kroz zid. Letim kroz kanape i žice za prostiranje veša, kroz grane drveća, kroz trave nakratko.

Verovatno bi ovaj moj spasonosni skok, što na pad neobično liči, bio za mene sasvim smrtonosan da ja nisam izuzetno verovao u sebe. Đavola bih ja bio tako samo malčice mrtav da nisam na vreme skontao da su mi ta vrata jedini izlaz.

Raša Papeš

Samo smešan narod
može da ima
ovako tužnu
istoriju.

Ninus Nestorović

KAMEN

Svaki put se sapletemo
I padamo da sve zvoni!
Uzalud smo mi oprezni -
Neće kamen da se skloni!

Dva puta o isti kamen
Samo glupak se spotakne;
Kako li je tek glup kamen
Kada neće da se makne!

Nek se vidi ko je gluplji!
U ponos mu glupi takni!
Okreni se bar sto puta -
I o isti kamen zapni!

Rastko Zakić

IMA TU NEŠTO

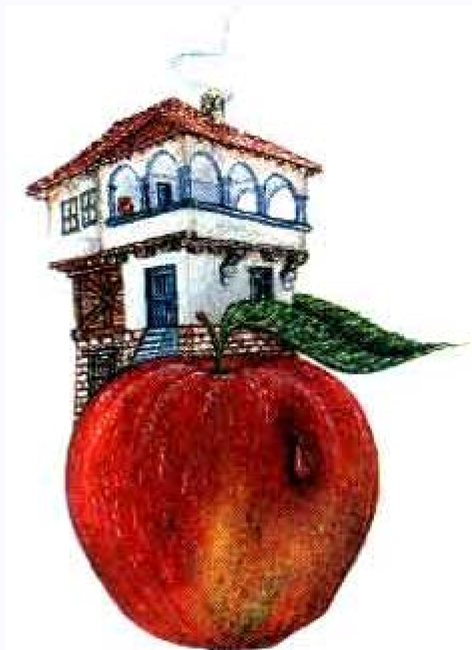
Nisam ja glup. Sve ja dobro vidim. Jednog sina u kovčegu mi vratili. Drugi mi se preko mora javlja. Kućni prag mi u tuđini ostao. I suvog sam hleba željan.

I nije sve to tek onako. Ima tu nešto. Neka sila nadnaravna, neko čudo nepojamno. Vuče konce, pomera nas. Čas ovamo, čas onamo. I upravlja svime i upravlja svačim. Nisam ja glup da ne vidim da tu ima nešto.

Đorđe Otašević

Otkada sam pao
na zemlju
svi me gledaju
kao da
imam rogove,
reče anđeo.

Vladan Sokić

PRVOBITNI GREH

Dobro, u redu je što je Bog Adamu
Od rebra Evu u raju napravio,
Ali ko joj je, pomoću zmije lukave,
Jabuku između nogu stavio?

I naravno, alavi Adam,
Kad je hteo jabuku da zagrize,
Stigao je, onako naivan, da prostite,
Do same pizde!

E, tu već nije mogao ni grešni Adam da odoli,
I umesto u raju večno da uživa i Bogu da se moli,
Krenuo je putem kojim su ga povela jaja -
I tako je, prirodno, isteran iz raja.

Postupio je glupo,
misleći da će zauvek Evu samo da ljubi,
Ali stigoše deca,
A onda još i Kain Avelja ubi!

Tako je Adam shvatio kasno glavnu pouku,
Da nije smeo ni da dirne jabuku!
Sreća je krhka, kao da je od stakla,
I mala je razdaljina između raja i pakla.

I eto kako je ljudski rod zaslužio pakao,
Samo zbog toga
Što se praotac Adam
O jednu običnu jabuku spotakao!

Rastko Zakić

PRIČA

Mnoge sam zemlje obišao. A neke su mi se baš svidele. Iz jedne poneh zlatnu jabuku. Da je nakalemim na mlade voćke u mom selu. Primiće se i kod nas.

Jedva sam čekao da se vratim. Zbog jabuke, svakako, ali još više zbog priče, kada se uveče okupimo, o zemljama koje sam video, o ljudima koje sam upoznao.

Do sela stigoh pred mrak. Dođoše prijatelji, rođaci, komšije. Posedasmo, za zdravlje se pitamo, a ja nestrpljiv. Da im pričam o zemljama koje sam video i jabuku zlatnu da im pokažem.

I taman kada se spremih da započnem priču, visoko, visoko iznad nas, začusmo ih. U njima ljudi. Iz zemlje u kojoj jabuku ubrah. Moji seljani na njih već navikli - samo trepnu kad grune. Čekaju da počnem s pričom. A ja ćutim. Šta da im pričam! I čemu jabuku da im pokazujem! Takvih, gnjilih, i kod nas previše ima.

Đorđe Otašević

Kain je ubio Avelja.
Takav je red.
I abecedni i azbučni.

Milan Beštić

Antifeminističke rime

Ukoliko vam muškost
ne bude delovala jadno,
obavezno svaku noć
proslavite radno!

Svaki dan u braku
biće druga priča
ako supruga uspe
da vam GA uveliča!

Ne mogu ni žene
da ostanu mirne
ako ih vaš poklon
duboko dirne!

Mazohista praznik,
ponesen maštom,
planira kao proslavu
sa sopstvenom taštom!

I državni praznik,
izgledaće jadno
ako se i u krevetu
ne proslavi radno!

I na Dan žena s teškom
zagonetkom se nosim:
da li se svakog meseca
žene oduševljavaju osmim?

Mada, kao pravi kavaljer,
danas sve muškarac plaća,
na letovanju većina žena
bukvalno ostaje bez gaća!

Mlade koleginice,
raspevane i mazne,
sanjaju da se na poslu
ne provode prazne!

Da bi mogao
sve da stigne,
ujutro mora
rano da se digne!

Ako vašem mužu
danas nešto skoči,
biće vam ovaj dan
pravi praznik za oči!

Nadam se da se nećete
baš previše mučiti
dok ne uspete devojci
"poklon" bar uručiti!

Ne propuštaje,
ni po koju cenu,
da za dan venčanja
ispunite ženu!

Rade Jovanović

Jezikom niz kičmu

Nema dobre radnje
bez pravog glagola.

Brak je tamnica u kojoj
osuđenik najradije bira -
samicu.

Da nismo ovakve pičke
odavno bi nam dokurčilo!

Da nije koke
kuća bi ostala bez jaja.

Imam i ja ratnog iskustva;
s jednim rezervistom.

Jačina muškarca temelji se
na slabosti žene.

Kad se dobro kresne
i kamen baca plamen!

Ko umije njemu dvije.
Dok jedna ne sazna.

Kakav maler; tražiš đavola,
a zapadne ti - anđeo!

Ljubav je slepa, ali se prave
stvari ipak - napipaju!

Možda je rečenica prosta,
ali u njoj, ipak, ima *radnje*.

Muškarac bez žene je
nekompletan. Tek s njom je
gotov.

Možda je Bog stvorio Adama,
ali samo je Eva mogla da ga
načini muškarcem.

Ne treba mi muškarac iz snova;
nestane čim otvorim oči.

Pružila mu je samo prst;
da stavi burmu.

*Snežana i sedam patuljak*a.
Neki to i dalje nazivaju bajkom?
!

Pun je skrivenih draži.
Još uvek tragam za njima.

Ko misli da sam promašila,
ne zna šta mi je bio cilj.

Možete da me zovete Svetlana;
uopšte ne insistiram na "j".

Svjetlana Rašić